

Mi lesz a muzeumokkal?

— Oktató intézetek a felnőtteknek —

(Saját tudósítónktól.) Muzeumaink hü képét szolgáltatták nemzeti életünknek és kulturánknak: iparkodók voltak, de szegények és a kezdet nehézségével küzködők. Azonkívül legértékesebb anyagunkat e téren is Bécs szíppantotta fel, úgy, hogy nem kell szégyenkeznünk annak a megállapításánál, hogy a magyarországi muzeális anyag, melynek gyarapításához pénz, bőség, jólét és hatalmas nemzeti vagyon kellett volna, — messze elmaradt a külföldi muzeumoktól. S ha a mienknél gazdagabb gyűjteményeket akartunk látni, nem is kellett Angliába vagy Párisba mennünk, már Bécs és a német muzeumok anyaga is szemképráztató volt, nem szólva az olasz intézetek mil-liókat érő vagyonáról.

Mindazonáltal a magyar muzeumok sorsa sem volt egészen reménytelen. Ha az állam nem is áldozhatott erre a célra oly mértékben, mint az kívánatos lett volna, azért az állami vásárlások mellett mindig akadt néhány maecenás, aki képek és műtárgyak ajándékozásával évről-évre fokozatosan gazdagította muzeumainkat, az összegyűjtött anyagot pedig képzett szaktisztviselők tudományos felügyelésében tarták a nagyközönség elé.

A kommunisták egyszerűbb módját találták a muzeumok megtöltésének: szocializáló bizottságokat szerveztek, melyek sorra járták a főuri családokat, továbbá az ismertebb műgyűjtőket és elkommunizáltak minden értékesebb festményt, burtort vagy más műkincset. Szerencsére, ezeket a bizottságokat muzeumi tisztviselőkből állították össze, akiknek egy része fehér érzelmű volt és az akciót csak azért hajtotta végre lelkiismeretesen, hogy — minél több műtárgyat megmentsen. Mert ami műkincs a muzeumokba került, az legalább az egyéni kommunizálásoktól — és rablásoktól — megmenekült. Egész biztonságba azért ez se került, mert a művészi ügyek direktóriumában a nyáron felmerült az az eszme, hogy az értékesebb festményeket, meg az arany és gyémánt értékű műkincseket repülőgépen kellene elszállítani, — s ez a veszély annyira imminensnek mutatkozott, hogy az egyik muzeum tisztviselői az értékesebb ötvösműveket el akarták rejteni, nehogy a kommunisták külföldre szállítsák.

A kommunizmus bukásával a szocializált műkincseket természetesen visszaadják tulajdonosaiknak, akik közül igen sokan egy-egy értékesebb műtárggyal hálálják meg a muzeumnak kincseik megmentését. Sajnos, a mágnások kevésbé érzik ezt a hálát, s az ő révükön idáig alig gazdagodtak muzeumaink, amit azért sajnálunk, mert ez talán az utolsó alkalom arra, hogy kulturintézeteink újabb anyagot szerezzenek be. A békekötés ugyanis olyan terheket fog az államra róni, amelyek mellett aligha gondolhatunk luxuskiadásokra s így az állami gyűjtemények további fejlődése hosszú időre meg fog akadni.

A stagnálás azonban a muzeumokat létalapjukban támadja meg, mert nyilvánvaló, hogy a kis,

megnyomorított Magyarországnak nincsen pénze arra, hogy fejlődésképtelen intézményekkel parádézzon. Visszont az is bizonyos, hogy a nemzeti kulturának soha nagyobb szüksége nem volt kulturintézményeinek megőrzésére, sőt erősítésére, mint most, amikor az országot feldaraboló kisebb nemzeteket magasabb műveltségünkkel, szellemi fölényünkkel győzhetjük le legkönnyebben. Muzeumaink felhalmozott anyagát pedig épp oly kevéssé nélkülözheti a magyar tudományos élet, mint ahogy nem lehet el nélküle a magyar művészet, sőt iparunk és kereskedelmünk sem. Épp ezért a kultuszminisztérium — értesülésünk szerint — nem szükíteni, de bővíteni akarja muzeumaink feladatait és hivatását.

A muzeumokat a jövőben be kell kapcsolni az élven életbe, hogy ne csak a diákok és iskolák kiránduló helyei legyenek, hanem a nagyközönség tanító intézetei. Sűrűn rendezett kiállításokkal, anyaguknak változatos és különböző szempontokból való feltárásával és gyakori muzeális előadásokkal, meg felolvasásokkal nevelniük, fejleszteniük kell a magyar publikum izlését, emelniük műveltségét és erősíteni bennük a hagyományok szeretetét, a tradíciókat és a nemzeti érzést. Ezenkívül a muzeumi tisztviselők segíthetnek a nemzeti vagyon feltárásában, befolyást gyakorolhatnak a folyton vándorló műkincsek reális árának megállapítására és megteremthetik az oly régóta nélkülözött magyar tudományos- és magyar művészeti politikát.

Látnivaló, hogy milyen óriási perspektíva kínálkozik itt a muzeális teendők körében s ezért örömmel fogadjuk azt a tervet, mely a muzeumokat a felnőttek oktatásának szolgálatába állítja. Reméljük, hogy *Pekár Gyula* államtitkár és *Czakó Elemér* miniszteri tanácsos, akik ezen terv megvalósításával foglalkoznak, kellő energiával és haladék nélkül fogják az újítást életbe léptetni.